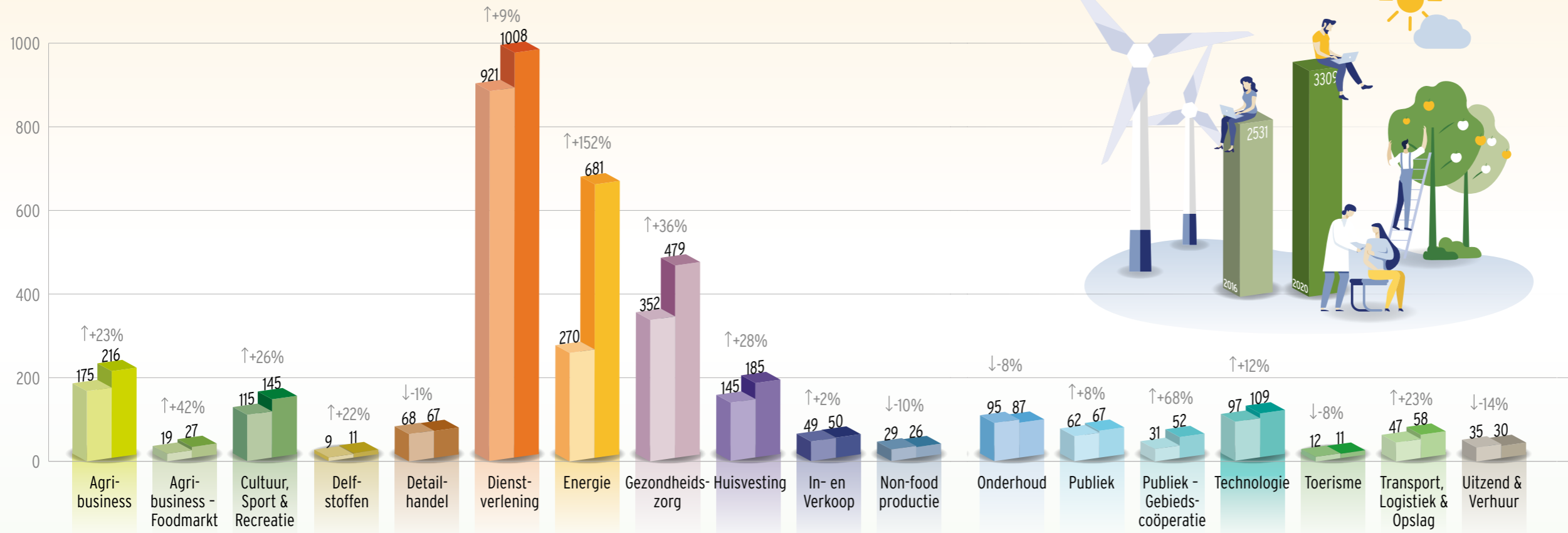

Het Nederlandse Coöperatieve Landschap - 2020

In navolging van het onderzoek uit 2016 naar het Nederlandse coöperatieve landschap heeft NCR in 2020 opnieuw onderzoek gedaan. Aan de hand van de gegevens van de Kamer van Koophandel is het aantal coöperaties in beeld gebracht. Tevens is een analyse van trends en ontwikkelingen uitgevoerd, met onderscheid naar type leden, sectoren en provincies. In deze infographic zijn de belangrijkste trends en cijfers inzichtelijk gemaakt van alle 3309 actieve coöperaties in Nederland. Door: Steijn Luijendijk | Infographic: Opera

Toelichting op de verschillende sectoren

De sector **Agribusiness** bestaat uit landbouwcoöperaties en veehouders. Agrarisch natuurbeheer, visserij en kwekers en veredelaars vallen hier ook onder.

De subcategorie van de Agribusiness is de **Foodmarkt**. Hierbij valt te denken aan catering, landbouwwinkels en restaurants.

De sector **Cultuur, Sport & Recreatie** is een sector met veel diversiteit. Vormen van coöperaties die hieronder vallen zijn bijvoorbeeld kunstprojecten, theatergroepen en filmproducties. Ook waterparken en jachthavens vallen hieronder.

De sector **Delfstoffen** omvat coöperaties die zich richten op het winnen van gas, olie, metalen of organische stoffen.

Coöperaties in de **Detailhandel** richten zich op de verkoop aan consumenten. Voorbeelden zijn kledingwinkels, dierenwinkels of de verkoop van farmaceutische producten. Ook vallen supermarkten hieronder.

De sector **Dienstverlening** is erg breed en bestaat uit veel verschillende coöperaties. Coöperaties die in deze sector vallen zijn bijvoorbeeld advocatenkantoren, adviseurs en architecten. Ook uitvaartverzorging, tolken en het verzekeringsbedrijf vallen hieronder.

De **Energie**sector is het meest gegroeid ten opzichte van 2016, met maar liefst 152 procent. Onder deze sector vallen coöperaties die zich richten op duurzaamheid, windenergie, zonnepanelen en biomassa. Deze coöperaties zijn vaak opgericht door burgers en/of agrariërs die op eigen initiatief duurzame energie willen opwekken.

Coöperaties in de **Gezondheidszorg** zijn vaak zelfstandige ondernemers of medisch specialisten die zich samen in een coöperatie hebben verenigd. Te denken valt aan huisartsen, fysiotherapeuten of de thuiszorg.

Sinds 2016 is deze sector met 36% gegroeid. Ten opzichte van 2010 is het aantal coöperaties in deze sector zelfs verviervoudigd.

Huisvesting omvat coöperaties bestaande uit bewoners van bijvoorbeeld flatgebouwen of woonwijken. Ook ondernemers gevestigd op bedrijventerreinen vallen hieronder.

De **In- en Verkoop**sector behelst coöperaties die goederen of diensten inkopen of verkopen namens de leden.

Coöperaties die binnen **Non-Food productie** vallen lopen uiteen van producenten van juwelen en kleding tot uitvaartkisten. Maar ook afvalverzameling en -verwerking valt hieronder.

De sector **Onderhoud** bestaat uit monteurs, schilders en bijvoorbeeld hoveniers die zich samen in een coöperatie hebben gevestigd. Ook autoschadeherstel, bouwspecialisten en meubelreparatie valt hieronder.

Overheids- en onderwijsinstellingen in de vorm van coöperaties vallen binnen de **Publieke sector**. Ook kunnen overheden lid zijn van coöperaties.

Een subcategorie van de Publieke sector is de sector **Gebiedscoöperatie**. Hieronder vallen natuurgebieden, waterschappen en recreatiegebieden. Deze sector is ten opzichte van 2016 met 68% gegroeid.

Bij de sector **Technologie** valt te denken aan coöperaties van burgers die op eigen initiatief glasvezel in hun woonplaats willen aanleggen. Ook valt websitebouw, game- en appontwikkeling en technologisch onderzoek in deze sector.

Toerisme kent als sector samen met de sector delfstoffen het minste aantal coöperaties. Hieronder vallen coöperaties die zich richten op stadstouren of bijvoorbeeld tuktuk-verhuur. Ook kan hierbij gedacht worden aan reisbureaus.

Transport, Logistiek & Opslag omvat coöperaties die opslagplaatsen in bezit hebben of zich richten op het vervoeren en opslaan van goederen door middel van vrachtwagens, schepen of containers. Ook valt binnen deze sector het vervoer van personen bijvoorbeeld door taxi's en deelauto's.

Coöperaties binnen de sector **Uitzend & Verhuur** zijn veelal uitzendbureaus en machineverhuurders.

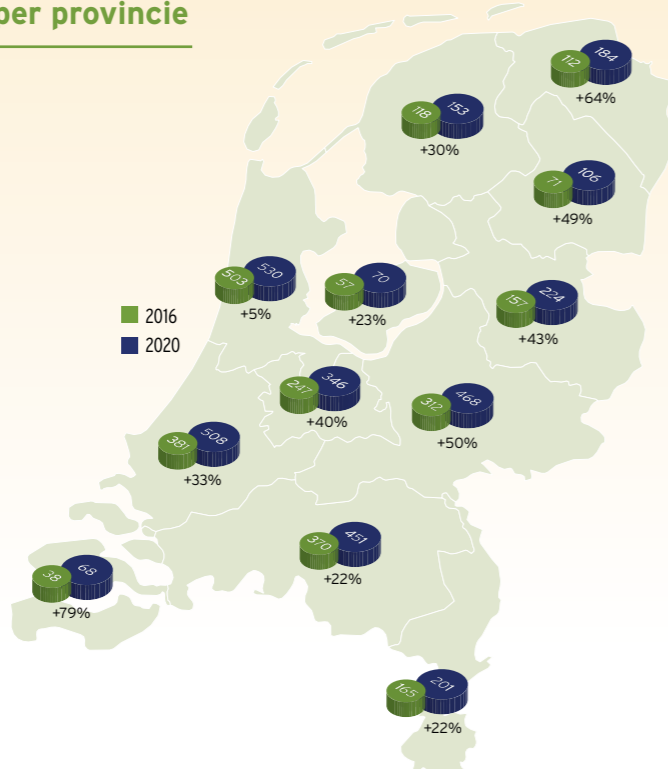

Aantal coöperaties per provincie

In **Noord-Holland, Zuid-Holland** en **Utrecht** is de sector Dienstverlening nog steeds leidend, hoewel deze in Noord-Holland licht is afgenomen. Het overgrote deel van de dienstverlenende kantoren is gevestigd in deze provincies. In Utrecht is de sector Cultuur, Sport & Recreatie met 78% gestegen.

De provincie **Zeeland** heeft nog net zoals in 2016 de minste actieve coöperaties, maar heeft relatief gezien wel de grootste groei doorgemaakt. Waar Zeeland tot 2016 nog maar één coöperatie in de sector Energie telde, zijn er in de jaren daarna 23 energiecoöperaties bijgekomen.

In de provincies **Noord-Brabant** en **Limburg** is de sector Agribusiness nog steeds erg dominant. Wat

Groningen, Friesland en **Drenthe** hebben een grote groei doorgemaakt ten opzichte van 2016. In Drenthe is de sector Gezondheidszorg meer dan verdubbeld. In alle drie de provincies is de sector Energie ook flink toegenomen.

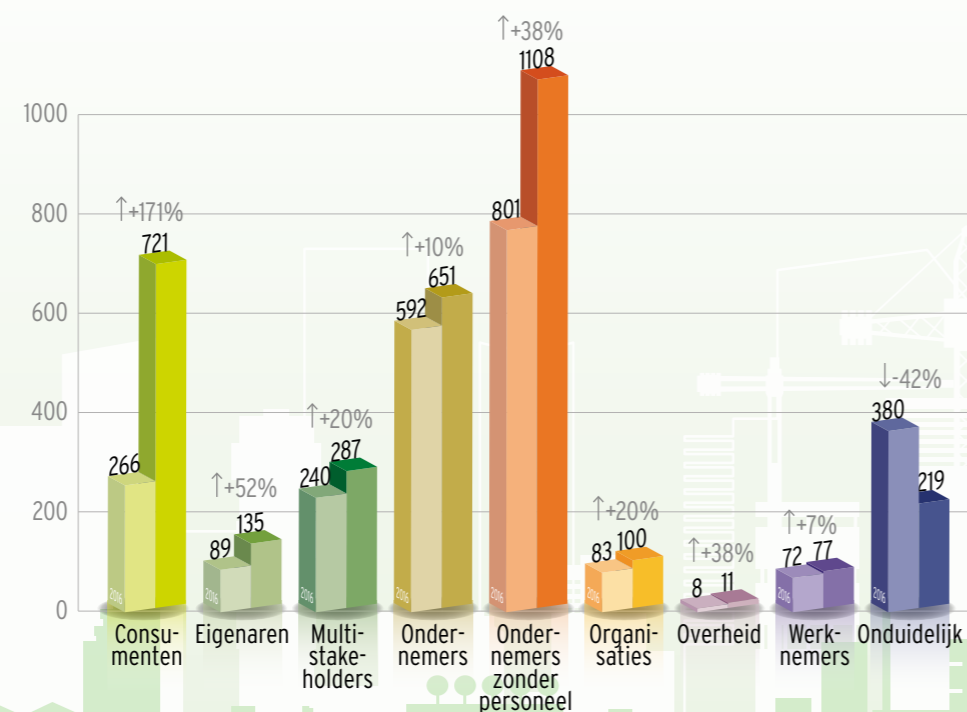
Net zoals in 2016 is er in de provincies **Flevoland, Gelderland** en **Overijssel** niet één bepaalde sector die boven de andere uitspringt. Nog steeds zijn de sectoren Dienstverlening en Gezondheidszorg de grootste in de provincies. Ook hier doet de Energie sector het goed. In Flevoland, Gelderland en Overijssel is deze sector respectievelijk met 67%, 262% en 390% toegenomen.

wel opvalt is dat het aantal coöperaties ten opzichte van 2016 maar beperkt is toegenomen. Ook hier zien we een

aanzienlijke groei in de sector Energie. Daarnaast zijn er ook veel coöperaties in de sector Gezondheidszorg te vinden.

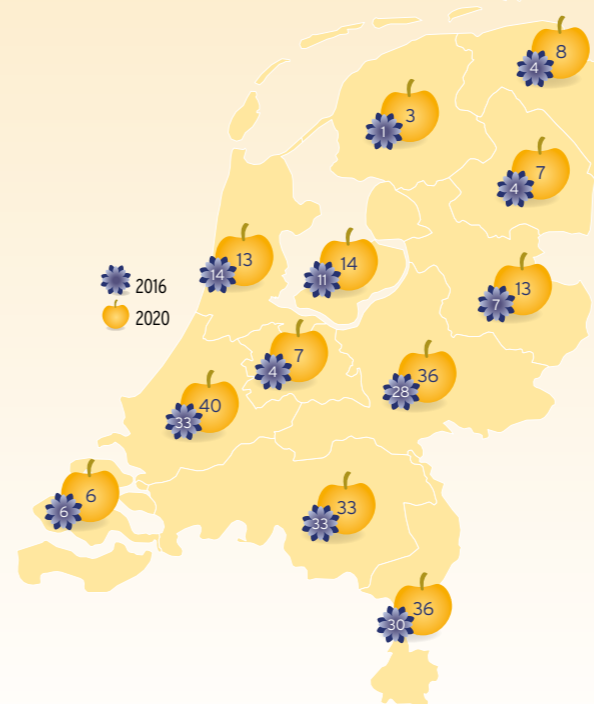
Aantal coöperaties per type leden

Nog steeds zijn bij de meeste coöperaties de leden ondernemers of zelfstandige professionals. De coöperaties met consumenten als leden zijn in aantal sterk toegenomen ten opzichte van 2016. Dit komt vooral doordat de coöperaties in de sterkst stijgende sector Energie de eindverbruikers van de opgewekte energie als leden kennen, namelijk de consumenten.

Groei aantal coöperaties in agrarische sector

In de afgelopen 4 jaar is het aantal coöperaties in de sector Agribusiness met 23% gegroeid naar 216 coöperaties. De provincies waarin de meeste agrarische coöperaties zich bevinden zijn Zuid-Holland (40), Gelderland (36), Limburg (36), en Noord-Brabant (33). De agrarische sector is het minst vertegenwoordigd in Friesland (3), Utrecht (7) en Drenthe (7). In Groningen is het aantal coöperaties in de sector gestegen van 4 coöperaties in 2016 naar 8 coöperaties in 2020.

Grootste groei bij energiecoöperaties

In de afgelopen 4 jaar is het aantal energiecoöperaties meer dan verdubbeld van 270 (2016) naar 681 (2020). Duurzaamheid wordt steeds belangrijker gevonden en dit is terug te zien in de groei van de energiesector. Veel van deze nieuwe coöperaties zijn burgerinitiatieven met als doel straten, wijken of zelfs hele dorpen of steden energieneutraal te maken. De coöperatie als rechtsvorm leent zich uitstekend hiervoor, omdat burgers hierin actief kunnen worden betrokken en zo de energietransitie kunnen versnellen. De provincies waarin de meeste energiecoöperaties zich bevinden zijn Noord-Holland (112), Zuid-Holland (92) en Gelderland (94). Zeeland heeft relatief de grootste groei doorgemaakt en telt nu 24 energiecoöperaties. Het aantal energiecoöperaties is het laagst in de provincies Flevoland (10) en Drenthe (21).

